

COMPAREIXENÇA DE L'HONORABLE CONSELLER ANTONI SIURANA
DAVANT DE LA COMISSIÓ D'AGRICULTURA, RAMADERIA I PESCA
DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

5 DE FEBRER DE 2004

Moltes gràcies. Bona tarda, honorable President, membres de la Mesa, senyores diputades i senyors diputats.

És per a mi un honor comparèixer en aquesta cambra com a Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca del nou govern de la Generalitat sorgit després de les eleccions del passat 17 de novembre.

Com tots vostès saben he estat membre d'aquest Parlament durant molts anys i és per això que soc conscient que aquesta és la compareixença més important de la legislatura; és el moment en el que el Govern es compromet amb aquesta cambra i amb el poble de Catalunya.

Vagi per endavant el meu compromís de dedicació intensa i plena a la meva nova responsabilitat i la meva lleialtat al Parlament de Catalunya i, més concretament, a aquesta Comissió i als membres que la integren.

Poden comptar amb tota la meva disponibilitat i col·laboració en aquesta nova legislatura que comença. Estic segur que més enllà de les lògiques diferències entre Govern i oposició sabrem generar els consensos necessaris per donar resposta als principals reptes que afronta la nostra agricultura, la ramaderia i la pesca.

El nostre és un país amb un pes important de la indústria i del sector serveis. És un fet que una gran part de la població i de la producció es concentra a les grans ciutats i àrees urbanes. Les grans inversions en infraestructures s'han concentrat igualment en aquestes àrees i, per tant, el creixement econòmic s'ha produït a la Catalunya urbana i a la franja litoral del nostre país.

La participació del sector agrari en el conjunt de l'economia ha anat retrocedint. Les conseqüències d'aquesta situació, tot i la modernització de les explotacions i en general de la societat rural, han estat marcadament negatives en diversos aspectes. Des del punt de vista demogràfic l'augment de la productivitat agrària combinat amb la demanda de mà d'obra a les indústries i a les activitats urbanes, genera moviments migratoris de gran intensitat que no només comporten el buidatge de nuclis i pobles i l'abandonament del camp, sinó també l'estancament i envelliment de la població en desaparèixer els membres més joves i dinàmics de la comunitat rural i sobre els quals cal recolzar-se per obtenir un sector agrari més competitiu i un territori més equilibrat i sostenible.

Tinc unes dades que ho demostren: l'any 1982 hi havia 13.636 agricultors joves, de menys de 40 anys, i l'any 1999 només 9.246. En 17 anys, doncs, hem perdut un 32% de joves que han preferit emigrar vers altres sectors productius i molts cap a la ciutat.

D'altra banda, no és casualitat que el sector agrari català hagi anat alhora perdent competitivitat. Un plec de dades, ben significatives, així ens ho mostren:

- El sector agrari català cada cop pesa menys dins la Producció Final Agrària de l'Estat; entre 1995 i el 2002 la PFA va pujar un 4,7% a Catalunya per un 5,7% a Espanya.

- El creixement del Marge Brut Standard de les explotacions catalanes, ha estat inferior a la de bona part de la resta de les Comunitats Autònomes. Entre el cens de 1989 i el de 1999, el Marge Brut estàndard per explotació va créixer a Catalunya un 40% mentre que a Espanya aquest creixement va ser del 54%.

- No podem oblidar tampoc que el diferencial de productivitat (VAB a preus de mercat per ocupat) entre el sector agrari i el conjunt de l'economia catalana no ha millorat, situant-se en una mitjana del 44% en els darrers temps.

Senyores diputades i senyors diputats, aquest no és el país que jo vull. I estic segur que tampoc és el que vostès volen.

Si volem un país modern, i és inqüestionable que ho som, no ens podem permetre abandonar el medi rural. L'equilibri territorial ha estat un dels grans buits del nostre país i això s'ha reflectit en un declivi de les comarques més rurals i deprimides. S'ha d'acabar amb la política de pedaços i de curta volada i encarar els reptes de futur del medi rural a Catalunya.

Des del dia que vaig ser nomenat Conseller he pensat molt en el que significa exercir aquesta nova responsabilitat. Com els he dit abans he estat diputat i així he pogut contribuir a la consolidació d'aquesta primera institució democràtica del nostre país. A més, he deixat recentment de ser l'Alcalde de la meva estimada ciutat, Lleida. Però, què vol dir avui dia a Catalunya ser el nou Conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca?

Per a mi la política no és només la bona gestió dels recursos dels ciutadans. Això és obvi. Per a mi la política és la representació dels interessos, moltes vegades contraposats, dels ciutadans del nostre país. I per això, vinc avui aquí a dir-los que seré la veu i el Conseller del medi rural al Govern de la Generalitat de Catalunya.

Dissenyaré una estratègia per enaltir el paper del medi rural i de la seva gent i per recuperar la seva dignitat moltes vegades malmesa per una interpretació negativa de la protecció i les subvencions.

El benestar general de les societats urbanes exigeix una política de desenvolupament per al món rural que tingui en compte la pluralitat de funcions, no solament la producció d'aliments, que el seu espai acull. A més de l'aspecte productiu cal atendre als aspectes social, cultural i territorial.

Hi ha moltes agricultures, i també molts tipus d'espais rurals, però sense agricultura i agricultors no hi ha món rural. Per això, en situacions on el retrocés de les activitats agràries ha deixat el camp amb un nombre molt reduït d'agricultors, són necessàries actuacions que promoguin la continuïtat d'aquests, acceptant que no sempre serà per dedicar-se a la producció d'aliments destinats a la comercialització. A vegades, les actuacions s'orientaran vers l'explotació i el manteniment dels boscos, o a la producció de matèries primeres, o a conrear la terra amb finalitats medi ambientals; altres, a desenvolupar l'agroturisme i, per tant, a l'obtenció de rendes complementàries pels agricultors a través de la prestació de serveis turístics.

El que em mou és trobar el reconeixement que aquest grup social es mereix. Perquè, a més, més enllà de la seva funció productiva, en realitza simultàniament - o n'hauria de realitzar- una altra de gran importància estratègica pel nostre país: la protecció de l'espai agrari, la creació de paisatge i la conservació d'aquest en la mesura en la que són elements fonamentals de l'equilibri territorial i donen valor afegit a la imatge global del nostre país.

Les oportunitats de desenvolupament del món rural estan condicionades per la seva situació geogràfica o per la seva accessibilitat, així com per les possibilitats d'acostar els seus ciutadans i empreses als serveis de què gaudeix la ciutat. Aquestes possibilitats, alhora, depenen de la interconnexió del món urbà amb el món rural. En el programa del nou Govern de la Generalitat hi té un lloc destacat la idea de la Catalunya global, un país amb una xarxa densa de ciutats mitjanes i petites cobrint el territori i ben interconnectades. Hem de posar fi al llast pesat d'uns desequilibris territorials molt acusats.

Amb més fonament que en el passat, es pot dir que una part notable de la població rural viu en aquest espai perquè ho ha escollit com una opció enfront de la vida urbana. El nostre món rural constitueix, en aquesta etapa presidida per la globalització i la urbanització, una expressió de la diversitat del nostre país i com a tal ha de ser respectada i defensada.

No ens equivoquem, les visions despectives del món rural no han desaparegut en els nostres dies.

Hem de tenir molt present que els municipis rurals (amb menys de 2.000 habitants) avui enregistren 388.762 persones, tot just un 6,4% de la demografia catalana, però alhora aquesta reduïda població exerceix el paper de veritable gestora del 69% de la Superfície Agrària Útil i el 78% de la superfície forestal.

Contra l'abandonament o la liquidació de la ruralitat us proposo la seva refundació. Com deia Jacques Delors en la seva etapa final al front de la Comissió Europea *"hem de pensar el futur rural des d'unes bases diferents, noves unes, velles o tradicionals les altres"*.

Hem de guanyar terreny a la decadència i substituir-la pel progrés; hem d'estendre la igualtat d'oportunitats en el territori; hem de passar de l'empobriment i la degradació dels recursos a la seva revalorització; en definitiva, avançar vers un desenvolupament sostenible en el camp i la muntanya obliga a continuar modificant de forma substancial l'orientació productiva de l'espai rural i a integrar-hi adequadament la dimensió ecològica.

Crec en la ruralitat i en el seu futur, que és el nostre.

Crec en el futur de l'agricultura, la ramaderia i la pesca del nostre país.

I és per això, perquè crec que del futur de la ruralitat i del sector agroalimentari en depèn un futur o un altre de Catalunya, que vull anunciar que he demanat al Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya que presideixi la convocatòria l'any 2006 del 1er Congrés del Medi Rural a Catalunya. Aquest Congrés ens permetrà definir les grans

línies del desenvolupament agrari i rural del futur, un cop ja coneguem el marc financer entre 2007 i 2011 de la Unió Europea, amb la participació activa de tots els sectors socials interessats i dels que depèn la continuïtat d'un món rural viu: sindicats, cooperatives, municipis, grups de defensa del territori, etc.

L'objectiu del DARP en aquesta nova etapa és posar a l'agricultura, la ramaderia i la pesca al centre de l'agenda política catalana.

Potser alguns de vostès no ho veuran com jo, perquè pensen que durant els darrers anys s'ha fet molt per l'agricultura a Catalunya i, en part, però només en part, és veritat.

La política agrària autonòmica dels darrers deu anys ha estat més plena de grans declaracions que no pas d'accions. El primer objectiu d'aquest departament és definir un nou model de política agrorural catalana a l'alçada dels reptes del segle XXI.

Aquest nou model de política agrorural es basa en quatre objectius estratègics:

1. - Una nova administració agrària.
2. - Millorar la competitivitat del sector.
3. - La sostenibilitat del territori agrari.
4. - Assolir un creixement modern i sostenible del sector pesquer.

1. – Una nova administració agrària.

Ens hem trobat una casa amb uns excel·lents professionals però poc ordenada, que no està preparada per fer front al repte d'una prestació de serveis de qualitat.

Els anteriors governs s'han basat en un model organitzatiu burocratitzat i, en els nivells superiors, excessivament polititzat.

El departament ha seguit, des del punt de vista organitzatiu, una lògica incrementalista. Aquesta particular visió dels anteriors governs del model d'Administració Pública que s'havia de construir a Catalunya ens deixa una burocràcia que absorbeix per a les seves despeses corrents més del 50% del pressupost del DARP. Si hi afegim les despeses en infraestructures de suport (obres en edificis, compra de béns immobles, despeses de material, etc.), ens dóna una xifra que equival al 60% del pressupost del DARP dedicat regularment a ell mateix.

Els fons procedents de la PAC han esdevingut la primera font financera del camp català i representa al voltant del 70% dels diners públics liquidats a favor dels nostres operadors agraris i agroindustrials. Tot i que els pressupostos del DARP han incrementat en aquests darrers anys, el cert és que aquest augment no ha estat suficient, fins al punt de condemnar la política agrària autonòmica a la virtualitat i transformar el gruix del seu aparell administratiu en uns serveis de tramitació d'ajuts que, d'altra banda, no deixen de caure. Els ajuts d'explotació de la PAC, o sigui els ajuts directes als pagesos, que l'any 1997 van significar el 21,7% de la renda, no han deixat de minvar en percentatge: 1998: 20,2%; 2003: 17,2%.

El DARP no pot continuar actuant només com una gestoria de tramitació i repartiment dels ajuts de la PAC i del PDR.

Aquest nou equip té entre els seus objectius més immediats, l'aplicació d'un paquet de mesures modernitzadores que incrementin l'eficiència dels seus serveis i de desburocratitzar l'administració agrària.

Dins d'una societat global de la informació i el coneixement, i amb uns ajuts a l'agricultura progressivament desconnectats de la producció, la simplificació i descentralització de les tasques de tramitació que avui ocupen el gruix de serveis i funcionaris del DARP obligaran a un replantejament global d'aquest disseny d'administració gestora.

En aquest context, es fa precís anar cap a una administració que posi l'èmfasi en un suport qualificat en matèria de sanitat animal i vegetal, en l'assessorament tècnic, comercial i medi ambiental a les explotacions, de la traçabilitat dels productes, de la transferència tecnològica, etc.

Una administració en xarxa que faci seu el principi de subsidiarietat, comptant amb les administracions locals i les organitzacions del sector (sindicats i cooperatives). Una nova administració agrària més participativa que reconegui la capacitat de les organitzacions sindicals agràries i cooperatives per participar activament en l'administració de l'agricultura catalana i estableixi convenis de delegació de determinades funcions administratives o col·laboradores amb l'Administració.

Una administració que potenciï les taules de foment i sectorials com a instruments de concertació de la política rural i agrària de la Generalitat de Catalunya.

Entre les mesures de reforma de l'administració agrària que abans esmentava es troben a més:

1. La constitució del Consell Assessor Agrari de Catalunya que aplegui experts i persones de reconegut prestigi del sector, els col·legis professionals i la Universitat.
2. La reconversió de PRODECA en una unitat especialitzada en la comercialització i exportació agroalimentària que actuï de forma coordinada amb el COPCA.
3. La creació, durant l'any 2004, de l'Oficina d'Estudis d'adaptació a la normativa europea per tal de simplificar els tràmits administratius.
4. La constitució del Cos de Pesadors i Classificadors de canals d'escorxadors amb la participació de tots els agents del sector.

Una administració simplificada i propera al ciutadà

Una administració més moderna i eficient és també una administració més lleugera, més comprensible i més propera als ciutadans. Dins d'aquesta concepció d'una nova administració agrària menys feixuga i més operativa s'emmarca la fusió de les antigues Direccions Generals de Producció Agrària i Innovació Rural i la d'Indústries i Qualitat Agroalimentària. La

creació de la nova Direcció General de Producció, Innovació i Indústria Agroalimentària suposa un pas endavant cap a la simplificació orgànica del departament i cap a la definició d'una estructura més enfocada cap a l'acció que a la gestió burocràtica.

Una Administració del s. XXI

Volem una Administració moderna, una Administració en xarxa que maximitzi l'ús de les noves tecnologies de la informació per al tracte amb el ciutadà.

En aquest terreny, una de les primeres accions serà la realització d'una auditoria general de l'entorn tecnològic. El departament encarregarà igualment una enquesta de nivell de satisfacció dels usuaris amb l'objectiu que siguin ells mateixos els que suggereixin millores. Demanarem, així mateix, la realització d'un Pla de sistemes i de telecomunicacions per al DARP, que atengui a les característiques especials de descentralització en què es desenvoluparà.

Hem sol·licitat una auditoria del sistema informàtic perquè hem constatat l'estat obsolet dels equips així com un manteniment deficient dels mateixos.

Lleida, nova seu del DARP

En la darrera reunió de Govern s'ha aprovat un decret que situa la nova seu del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca a la ciutat de Lleida.

L'establiment de la seu del DARP a Lleida respon a un intent de visualitzar el compromís d'aquest Govern amb el sector agroalimentari i amb l'equilibri territorial, alhora que suposa un avenç en la nostra voluntat descentralitzadora.

Però això no vol dir oblidar el món rural de Catalunya, ans al contrari, les Terres de l'Ebre, les comarques gironines, els territoris de la Catalunya Central... El DARP ha d'oferir a pagesos, ramaders i pescadors uns serveis de qualitat a tot el territori.

Amb aquest objectiu, potenciarem les Delegacions Territorials i les Oficines Comarcals.

D'altra banda, els serveis centrals esdevindran un òrgan de planificació, control i assessorament.

2. - Millorar la competitivitat del sector.

Catalunya conforma un potent complex agroalimentari de producció amb el 22% de la facturació agroindustrial de l'Estat. Un complex agroalimentari, tanmateix, molt dualitzat, on coexisteixen empreses transnacionals, societats autòctones importants i cooperatives de certa dimensió al costat d'un ampli ventall de petites entitats molt lligades al territori.

De fet, les empreses de més de cent empleats, el 2,58% dels establiments, concentren el 57,2% dels ingressos d'explotació, alhora que el 85% de les empreses amb menys de vint ocupats només participen del 16,9%.

El sector es troba en un moment de canvi estructural. El pes de l'agricultura és cada cop més baix dins del VAB global, que s'estabilitza al voltant de l'1,4%, evidenciant una estructura econòmica orientada vers la indústria i els serveis.

Alhora, es produeix un progressiu estancament i pèrdua de pes de l'agricultura catalana en relació al de l'Estat. El 1986 la Producció Final Agrària catalana representava el 13,6% de l'Estat i l'any 2000, l'11%.

D'altra banda, tot i que encara manté el seu lideratge, el conjunt de la indústria agroalimentària catalana apunta també una moderada reducció del seu pes dins el conjunt estatal (p.ex. el carni, els lactis o l'alimentació animal).

Entre els dos censos, de 1989 i 1999, la pagesia familiar s'ha reduït una tercera part (ha passat de 186.737 a 126.635 persones). Una tendència que sembla difícil que s'aturi amb una progressiva liberalització dels mercats agraris i l'alt nivell d'envelliment de la mà d'obra familiar. El 53% dels titulars de les explotacions familiars té més de 55 anys. Aquest procés es complementa amb una forta reducció dels titulars dedicats a temps complert, que representen el 25%, només compensada parcialment per un increment dels assalariats fixos, un 32,8%.

Cal tenir en compte que les agricultures europees més competitives registren els nivells més alts de professionalització i/o dedicació a temps complert dels seus actius (al voltant del 40-50% del total). En contrast, Catalunya disposa només d'un 25% en aquesta situació, la qual cosa

planteja el dubte de si l'agricultura familiar serà capaç de mantenir-se com l'eix vertebrador de la nostra producció agropecuària o si serà substituïda per una agricultura societària que augmentarà els desequilibris territorials. La renda del sector primari continua per sota de la dels altres sectors. La renda agrària de 2002 és inferior a la de 1995 i es manté l'any 2003 al mateix nivell que el 2000. A més si bé es veritat que la renda agrària per ocupat puja, això és a costa d'expulsar ocupats agraris.

Els desequilibris estructurals de l'agricultura catalana s'evidencien en comparar la distribució de les explotacions segons la seva dimensió física: el 42,7% té menys de 5 Ha i només el 5,8% en té més de 50.

Davant d'aquesta situació, apareix una creixent demanda vers l'Administració autonòmica de mesures de reestructuració per afrontar el repte de la competitivitat de les explotacions agràries dins d'uns mercats cada cop més oberts.

Fins ara, s'ha confiat en què els pagesos compensarien aquest dèficit amb els ajuts de la PAC. Però aquestes subvencions són menors que a altres comunitats autònomes i no arriben a sectors com el de la fruita, la llet o el porc. A més, els ajuts es destinen fonamentalment per a la modernització de les explotacions i és difícil per als pagesos afrontar sols les exigències de dimensió, suplir els efectes d'una progressiva degradació dels serveis públics agraris o compensar una reducció sostinguda de les inversions públiques en infraestructures agràries.

Aquest Govern vol afrontar els problemes estructurals que acumula l'agricultura catalana.

I a més l'agricultura catalana, que ha perdut oportunitats, s'ha de posar al dia i fer front a una nova situació. En un context d'ajuts comunitaris congelats o a la baixa (amb uns ajuts de mercats desconnectats i uns plans de desenvolupament rural amb menys recursos a partir de 2006), de costos en augment (arran de la condicionalitat i les noves demandes socials a la producció d'aliments) i de preus a la baixa (per obertura creixent dels mercats) cal preparar amb urgència les nostres explotacions amb estratègies ambicioses de modernització (inversions a les explotacions), suport a l'adaptació de les explotacions i, molt especialment, el rejuveniment del camp per garantir la continuïtat de les explotacions.

Cal, doncs, impulsar les actuacions necessàries per a què el sector agrari es modernitzi i guanyi competitivitat.

Desenvoluparem el contingut del Contracte Territorial d'Explotació que preveu la Llei d'Orientació i definirem els objectius i les pràctiques agràries i les ajudes tècniques i econòmiques. Estem explorant la possibilitat de posar en marxa un programa pilot de CTE en quatre comarques que si dóna bons resultats s'aplicarà al conjunt del territori al llarg de la legislatura. Aquest CTE tindria inicialment una vigència de dos anys i l'inclourem en la negociació del nou PDR.

Un problema clau de moltes explotacions familiars agràries de Catalunya és la seva dimensió insuficient en el conjunt dels actius agraris que la formen (terra, quotes, drets de plantació i primes). El sistema d'ajuts de la PAC afavoreix l'actuació especulativa d'inversionistes en sòls agraris que

alteren el preu del mercat immobiliari rústic en detriment de les possibilitats dels professionals de l'agricultura.

Crearem un Fons de Terres, per evitar les alteracions especulatives en els preus de la terra i dels altres actius agraris. L'objectiu del Fons serà reassignar el conjunt d'actius agraris disponibles per redimensionar millor les explotacions. Aquest Fons administrerà els incentius per al cessament anticipat de l'activitat agrària i fomentarà la incorporació de joves pagesos.

Així mateix, establim un catàleg de classificació d'espais d'especial interès agrari que cal preservar. A Catalunya les millors terres de conreu estan absorbides pel creixement urbanístic. Aquestes terres no poden ser objecte d'especulació.

Impulsarem així mateix un Programa voluntari (excepte pels nous regadius) de Concentració Parcel·lària arreu de Catalunya alhora que elaborarem una nova Llei catalana de Concentracions Parcel·làries.

Col·laborarem amb les organitzacions representatives del sector agrari en la potenciació de l'assegurança agrària i reforçarem la presència d'aquestes organitzacions dins d'Agroseguro a través del mutualisme.

Modificarem la Llei de contractes d'integració per establir una assegurança obligatòria de l'integrador en benefici de l'integrat per tal d'afrontar els períodes d'inactivitat derivada de situacions de quarantena sanitària.

Potenciarem l'Institut Català del Crèdit Agrari i les seves línies d'actuació, especialment pel que fa referència a la incorporació de joves, els plans de millora, la transformació i comercialització agroalimentària i reestructuració cooperativa. L'ICCA ha de contribuir de forma decisiva en el desenvolupament del sector. Fins ara s'ha dedicat en excés a reflotar empreses que no funcionaven, actuant com a pedaç més que no pas aportant solucions efectives. L'ICCA tindrà un paper central en la creació del Fons de Terres que impulsarem des del Govern.

D'altra banda, he parlat amb el Conseller de Justícia (atès que es tracta d'una llei que afecta al Codi Civil català) per treballar conjuntament en l'elaboració d'una nova Llei de Contractes de Conreu, que permeti superar les figures que creen inseguretats i fer més transparent el mercat de la terra.

Endegarem un nou Pla de modernització del cooperativisme agrari.

Les cooperatives agràries constitueixen l'entitat associativa bàsica de la pagesia de Catalunya.

El cooperativisme agrari aplega uns 70.000 socis i controla el 80% de l'arròs i l'oli d'oliva verge, el 50% de la fruita i el vi i el 42% de la llet.

Les cooperatives facturen uns 1.200 milions d'euros. Tanmateix, el 80% d'aquest volum de negoci és realitzat per només 47 cooperatives.

El cooperativisme agrari català afronta actualment una situació d'excessiva fragmentació i dispersió; una escassa formació empresarial

en molts equips directius i gerencials i una presència insuficient del sector cooperatiu en la transformació i comercialització agroalimentària.

El nostre cooperativisme necessita amb urgència que s'enceti, amb un decidit suport públic, un procés de fusió sectorial. L'existència de puntuals projectes cooperatius d'importància no pot amagar la manca d'un marc públic més potent que actuï com a catalitzador de la forta dispersió cooperativa encara existent.

Els regadius

Catalunya disposa actualment de 228.000 hes de regadiu que representen el 28% de la superfície cultivada del país. Aquest 28% de la superfície cultivada de regadiu produeix, però, el 70% de la producció agrària de Catalunya.

Es tracta, majoritàriament, de regadius històrics que reguen per inundació "a manta" i que requereixen un procés de modernització que permeti racionalitzar el consum d'aigua i millorar la seva eficiència.

El nou Govern impulsarà una nova cultura de l'aigua que es concretarà en les següents línies d'actuació:

L'establiment de línies d'ajuts orientades a les explotacions prioritàries per a la modernització i renovació de les tecnologies del reg fins assolir una dotació de 30 milions d'euros/any en el context d'una política realista en la utilització i l'estalvi de l'aigua.

L'execució de nous regadius, assegurant la viabilitat de les infraestructures hidràuliques amb polítiques de restitució de les inversions a l'Administració adaptades a la rendibilització real de les explotacions afectades.

La revisió, durant el 2004, de l'afecció medi ambiental dels nous regs i l'establiment de les zones d'exclusió definitives així com les compensacions adients als agricultors afectats en base a estudis científics i tècnics reals.

La revisió i el control de totes les despeses compromeses en infraestructures hidràuliques amb especial atenció al canal Segarra-Garrigues.

La potenciació dels projectes de regadiu que es basin en l'aprofitament de les aigües residuals procedents de depuradores de les zones costaneres.

En relació amb el canal Segarra-Garrigues, convé que el futur regant percebi que l'Administració està al seu costat. La plana central de Catalunya ha de ser viable no només pels seus cultius sinó per tenir assentaments de població, creixement industrial i ser una zona on l'aigua no sigui un condicionant pel seu creixement.

Produccions orientades al mercat

Les produccions agràries han d'orientar-se a la demanda del mercat evitant que hi hagi excedents. L'Administració té en aquesta tasca d'orientació un rol fonamental.

Elaborarem, al llarg d'aquesta legislatura, juntament amb els sectors afectats, Plans Estratègics d'Actuació per a les diverses produccions agrícoles i ramaderes incorporant aspectes bàsics com la millora de la sanitat sectorial i de la qualitat i seguretat dels productes obtinguts, agrupar l'oferta, incorporar valor afegit i promoció comercial.

En el cas de les produccions de difícil viabilitat per imperatius de la PAC, impulsarem Plans de Reestructuració o de Reconversió amb suport tècnic i econòmic, que permetin encarar les noves circumstàncies, reduint els impactes negatius de caràcter econòmic, social i ambiental que provocaria l'abandó del conreu.

R+D+I

Els avenços constants que s'estan produint en el món de la recerca sobre genètica, noves varietats vegetals, qualitat dels productes alimentaris, tècniques de producció, conservació i manipulació d'aliments i biotecnologia han de ser aprofitades pel sector agroalimentari. L'IRTA ha de ser el punt de trobada de la Universitat i del sector privat amb l'Administració i l'instrument entorn del qual s'articuli la recerca agroalimentària a Catalunya i la transferència tecnològica al conjunt del sector.

Transferència tecnològica i formació

Vull anunciar-los la creació d'un ens públic consorciat amb el sector per al foment de la innovació agrària i rural a Catalunya. Aquest ens tindrà com

a objectiu promoure la difusió i explotació del coneixement tecnològic i la formació en el conjunt del sector agrari per garantir el seu creixement econòmic, la seva sostenibilitat i contribuir a la millora de la qualitat de vida en l'àmbit rural de Catalunya.

Les empreses agràries necessiten que els seus titulars i les persones que hi treballen tinguin un nivell formatiu adequat. Per això, es fomentarà la formació reglada dels joves que s'hagin d'incorporar i també el reciclatge que permeti una posada al dia continuada de les noves tecnologies a incorporar al sector.

La reforma de la PAC

L'acord de Luxemburg de juny de 2003 obre la porta a un seguit de canvis dins de la PAC. De tots ells, el més significatiu per a Catalunya és la possibilitat de regionalització dels ajuts.

La regionalització aprovada pel Consell ofereix grans possibilitats per a la implementació d'unes polítiques autonòmiques que, a Catalunya, han estat fins avui inexistents, en tant que els darrers Governos s'han dedicat exclusivament a tramitar els ajuts de mercats i a gestionar els PDR.

Tanmateix, el Govern espanyol a través de l'article 120 de la Llei de mesures d'acompanyament dels Pressupostos Generals de l'Estat de 2004, ha rebutjat aquesta possibilitat.

En la meua reunió amb el Ministre Arias Cañete vaig fer-li arribar el malestar del Govern català davant d'aquesta decisió. Volem gestionar aquest procés i administrar els recursos des de Catalunya. I en concret, dins de la nova etapa de la PAC que ara comença, volem administrar nosaltres mateixos els recursos que surtin de la modulació obligatòria dels ajuts a Catalunya i, alhora, gestionar la reserva de drets desconnectats que ens pertoca dins del nou règim de pagament únic. Per això, demanem un accés directe a les Institucions Europees. Com a Administració Única volem ser presents a Europa per defensar un model propi de gestió agrària i rural.

Per tant, els anuncio que presentarem un recurs d'inconstitucionalitat contra la llei d'acompanyament dels Pressupostos Generals de l'Estat 2003 i el Reial Decret que s'aprovi sobre la base de les disposicions que allà s'anuncien.

D'altra banda, és impensable que en el futur hi hagi beneficiaris de fons públics que no estiguin vinculats a un determinat cultiu. Creiem que els receptors dels ajuts han de ser realment productors agraris. L'actual model d'aplicació pot beneficiar pagesos que no produeixin res.

Vigilarem alhora amb cura la confecció dels dos Reglaments d'aplicació de la reforma de la PAC que a hores d'ara ja s'estan preparant a Brussel·les pels Serveis de la Comissió, i per a la que s'ha creat un Grup de Seguiment a nivell estatal. Cal tenir en compte que del seu redactat dependrà en bona mesura que trobin solució molts dels problemes (territorials, d'assignació, venda o arrendament de drets, etc. que plantejarà la desconnexió. El seu adequat desplegament a Catalunya, en

funció de les nostres estructures i formes jurídiques, és un motiu afegit per a la regionalització de la PAC.

La propera primavera el Consell haurà de prendre decisions que afecten als sectors pendents de reforma, començant per aquells productes mediterranis que, segons una Declaració adjunta a les Conclusions del Consell de juny, haviem de conformar una segona onada de modificacions sectorials per a la seva adopció abans de maig de 2004. D'aquests, el que més ens afecta a Catalunya és l'oli d'oliva i defensarem una desconexió parcial d'aquest producte que permeti garantir una producció en quantitat i qualitat a les nostres comarques de l'interior.

Aquest Govern es proposa d'iniciar un procés de definició del model d'aplicació de la PAC més adient pels interessos de Catalunya. Un model que defensarem davant del Govern Central com ho han fet altres Comunitats Autònomes, des del diàleg i no des del seguidisme, amb fets i no només amb paraules.

La seguretat alimentària

La seguretat alimentària ha esdevingut un tema d'extrema actualitat com a conseqüència de les crisis dels darrers anys (dioxines, encefalopatia esponjiforme, febre aftosa, PPC, influença aviària, etc.), que han afectat greument la confiança dels consumidors i han posat de relleu les febleses

d'un sistema productivista, que en ocasions no atén els codis de bones pràctiques.

Exigirem el compliment estricte de la legalitat així com l'exercici del principi de precaució i de transparència informativa en tot el que es refereix a la utilització d'adobs i de fitosanitaris per a les produccions agrícoles, o de determinats productes alimentaris i farmacèutics per a la cria i engreix del bestiar, així com en la possible utilització d'OGM o de la biotecnologia en els sistemes productius. En aquest àmbit, serem especialment estrictes amb l'aplicació de les directrius europees pel que fa als productes transgènics.

És imprescindible emprendre, de comú acord amb els sectors productors, mesures efectives de protecció sanitària vegetal i animal.

Elaborarem un programa de sanitat per a animals amb unificació de criteris i atenció a especial a la prevenció.

L'administració ha de tenir un control efectiu, tecnològicament avançat, sobre les produccions que li permeti una reacció ràpida i eficaç.

Cal facilitar els processos d'identificació i de seguiment o traçabilitat dels productes alimentaris així com de la seva composició, de forma clara i entenedora. I, alhora, s'ha de donar el suport tècnic i financer necessari per a l'adaptació de les explotacions a aquestes noves exigències. En aquest sentit, reforçarem el PDR amb els recursos comunitaris provinents de la modulació i la corresponent contribució de la Generalitat i de l'Estat.

És objectiu prioritari del DARP la promoció de l'agricultura i la ramaderia ecològiques que es comprometen a utilitzar mètodes biològics contra les plagues vegetals o la utilització de pinso i aliments naturals per a la cria i l'engreix del bestiar.

Col·laborarem amb el Centre de Promoció de Productes Agropecuaris Ecològics (CEPROPAE) impulsat per l'Ajuntament de Lleida i el de Perpinyà.

La indústria agroalimentària

Catalunya disposa d'una important indústria agroalimentària dispersa pel territori però amb els principals centres de producció ubicats, bàsicament, a l'entorn de la zona metropolitana, on es concentren la major part dels consumidors.

La nostra situació geogràfica fa, però, que el mercat natural de la producció industrial alimentària de Catalunya abasti de fet tota Europa, amb una quota important d'exportació a països tercers, especialment en el sector dels vins i caves i en el càrnic.

Les indústries agroalimentàries catalanes són, en general, petites i això esdevé un inconvenient en la mesura en què la distribució alimentària s'ha concentrat en grans cadenes. El procés de globalització i obertura de mercats facilita, a més, la competència directa d'empreses multinacionals. Les indústries agroalimentàries catalanes han de dimensionar-se adequadament, sanejant la seva situació econòmica i cercant finançament per a noves línies de producte. D'altra banda, els productes han

d'incorporar valor diferencial a través de la qualitat de la matèria primera, del procés d'elaboració i de la presentació. Cal invertir en R+D així com potenciar equips humans emprenedors i qualificats i una marca d'empresa capaç de fidelitzar sectors de mercat.

L'anàlisi de la nostra balança comercial agroalimentària mostra la possibilitat d'incrementar quota en els mercats immediats i d'impulsar produccions en els què som deficitaris. Per altra part, el diferencial de preus entre el que paga el consumidor i el que percep el productor resulta actualment, en la majoria dels productes, tan exagerat que reclama un major participació dels productors en la comercialització de les produccions agràries, en benefici propi i dels consumidors.

En l'àmbit de la comercialització dels productes aquest departament es compromet amb la millora de les infraestructures de les Llotges de contractació de productes agraris, amb la modernització del seu funcionament i amb la verificació de la correcta formació de preus.

Fomentarem la vinculació entre empreses, universitats, centres de recerca i administració i promourem Parcs Científics especialitzats.

Crearem l'Institut Català de Qualitat Agroalimentària, com a unitat que gestionarà de manera integral tots els aspectes relacionats amb la qualitat, que promourà tant l'obtenció i increment de productes agroalimentaris amb distintiu d'origen i qualitat i el seu reconeixement per part del consumidor, com l'assegurament de la qualitat mitjançant el seguiment i auditoria de les entitats de certificació i Consells Reguladors

responsables de la certificació de producte i a través de les actuacions de lluita contra el frau.

3. - La sostenibilitat del territori agrari.

L'activitat agrària a més de produir aliments també gestiona el territori i contribueix decisivament a la configuració del paisatge. L'opció preferent a favor d'una estructura basada en les explotacions familiars facilita aquesta gestió del territori i del paisatge.

L'eliminació de residus i de subproductes procedents de l'activitat agrícola i ramadera esdevé un veritable problema, en especial pel que fa als fems i purins però també en el referent a oliasses, vinasses, plàstics d'hivernacles, envasos de productes i, més darrerament, l'eliminació de restes qualificades de materials específics de risc o les farines càrniques, limitades en el seu ús a l'elaboració d'aliments per a animals de companyia.

L'abocament de fems i purins sense control o la utilització intensiva d'adobs inorgànics ha provocat greus problemes de contaminació en els aqüífers de determinades zones del nostre territori. El problema requereix actuacions dràstiques: afrontarem d'una vegada el problema de la contaminació per nitrats procedent dels excedents d'adobs, de fems i purins. Les granges que no puguin acreditar la disponibilitat de terra suficient en què es conreï plantes capaces de processar la càrrega de nitrogen abocat han d'incorporar sistemes de tractament de fems i purins, bé sigui mitjançant el seu trasllat a una planta de tractament bé sigui a

través d'una planta pròpia de separació sòlids/líquids i de reducció posterior del nitrogen dissolt. Aquest ha de ser un requisit bàsic per a l'exercici de l'activitat.

Els puc avançar que el Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca i el de Medi Ambient s'han compromès a fer una ponència conjunta i buscar les solucions idònies per als purins i no passar el problema únicament al ramader.

Mesures agroambientals

En aquelles zones en què les condicions geogràfiques o les circumstàncies territorials imposen limitacions medi ambientals però, malgrat tot, sigui necessari el manteniment de l'activitat agrària, compensarem la pèrdua de renda a través d'indemnitzacions compensatòries, d'ajudes agroambientals o de compensacions per les limitacions a l'activitat.

D'altra banda, en àmplies zones del territori rural s'han perdut tantes explotacions que l'activitat agrícola o ramadera extensiva és ja gairebé excepcional, amb el perjudici que significa per a la gestió del medi i per a la pròpia caracterització de la zona. Aquest és el cas de les zones de muntanya, on impulsarem un Pla de foment de la ramaderia extensiva.

El desenvolupament rural

L'equilibri territorial i la sostenibilitat només es poden assolir consolidant i potenciant la presència de la pagesia en el territori.

El desenvolupament rural és el resultat d'un conjunt d'estratègies adreçades a millorar les condicions de vida en el medi rural i les oportunitats de treball de les persones que hi viuen. Les accions que calen dur a terme en aquest sentit impliquen el conjunt de l'acció del Govern.

Aquest Govern s'ha compromès amb l'establiment fins a finals de l'any 2005 de programes específics en infraestructures rurals (camins, electrificació, telèfon i accés a les noves tecnologies).

Definirem i classificarem les explotacions prioritàries per assegurar la continuïtat de l'activitat agrària. Abans de finals del 2005, es posaran en marxa les mesures legals, fiscals i administratives necessàries (bonificació o exempció de l'impost de transmissions patrimonials, modulació d'ajuts donant prioritat a l'explotació directa,...) per assolir aquest objectiu.

Impulsarem igualment accions destinades a la incorporació de la dona al món rural, amb línies d'actuació que facilitin les iniciatives empresarials d'autoocupació, associació o agrupació.

4. – Finalment, assolir un creixement modern i sostenible del sector pesquer.

El sector de la pesca a Catalunya, com a la resta de l'Estat i la UE, és un sector altament subvencionat. Captura aproximadament el 20% del peix que es consumeix a Catalunya.

En general, la intervenció del sector en la comercialització és pràcticament nul·la.

Els principals objectius del DARP en matèria pesquera són:

En primer lloc, el compliment del programa IFOP 2000-2006.

L'elaboració d'un Nou Reglament de Pesca Marítima del Mediterrani. Des de l'Administració pesquera catalana creiem que és fonamental la redacció d'un nou text comunitari que reguli la pesca al Mediterrani, s'ha d'aplicar el mateix raser a tots els països membres del Mediterrani, però aquest ha d'estar basat en criteris científics i no en interessos concrets i, evidentment, ha ser social i econòmicament assumible per part del sector afectat, factors que l'actual redactat no contempla.

La presentació al Parlament d'una Nova Llei de Pesca Marítima de Catalunya. Des del moment de la publicació de la Llei 1/86 de Pesca Marítima de Catalunya, el seu articulat va patir un gran nombre d'impugnacions davant del Tribunal Constitucional (TC) per part del Govern Central. Les sentències del TC, favorables a l'Estat, van deixar molt coix el nou text normatiu, i tot i que s'ha mantingut en vigor fins al moment actual ho ha fet d'una manera purament testimonial, sense un valor ni una aplicabilitat reals.

Cal doncs refer aquesta normativa des de la base i confeccionar un nou text que integri la totalitat del conceptes i àmbits que afecten tant al sector extractiu de la pesca i al marisqueig com al dels cultius marins.

Demanarem la representació i participació en congressos i negociacions pesqueres internacionals de l'Administració pesquera catalana. Tradicionalment, l'Administració pesquera catalana ha viscut bastant al marge de les discussions polítiques i científiques generades en el si dels organismes europeus. Potser pel fet que la UE no s'havia decidit a entrar plenament en els problemes de gestió de la Mediterrània.

En els darrers anys però, el nostre mar s'ha situat en el punt de mira de la Comissió de la UE. Aquest canvi de visió de l'Administració Europea ha estat possiblement el fruit de la preocupació de diversos col·lectius científics pel futur dels caladors del Mediterrani. Malauradament, la flota litoral del Mediterrani espanyol no ha estat mai un tema preocupant pel Govern Central.

Impulsarem, a partir de polítiques consensuades amb tots els sectors afectats, les "vedes" o aturades biològiques per tal de facilitar la regeneració de la fauna marina.

Ampliarem les reserves pesqueres del nostre litoral. Amb la creació l'any 1990 de l'àrea protegida de les illes Medes Catalunya va ser pionera amb la creació de reserves marines.

Les reserves, en els seus diversos graus de protecció han acomplert a Catalunya una doble funció: preservar, repoblar i en alguns casos fins i tot recuperar, un gran nombre d'organismes marins autòctons de les nostres aigües, i també generar al seu voltant un importat sector serveis que atreu gent d'arreu del món.

Incorporarem les confraries en el procés de comercialització per estendre la seva activitat més enllà del sector extractiu i que assumeixin iniciatives empresarials, mitjançant les organitzacions de productors.

Potenciarem el Centre Nacional d'Aqüicultura. Entre les actuacions que hem previst dur a terme destaquen l'elaboració del Pla de Certificació de la producció aqüícola catalana; la reglamentació d'etiquetatge en origen de la producció d'aqüicultura, per tal de poder identificar el producte de Catalunya i desbloquejar les subvencions a empreses d'aqüicultura.

D'altra banda, millorarem la dotació de recursos tècnics i didàctics de l'Escola Nauticopesquera de Catalunya, com a eina bàsica per promoure la formació continuada i conscienciar al sector de la necessitat d'apostar per aquest tipus de formació. Crearem, a més, la titulació de patró d'aigües continentals o fluvials, que serà la primera titulació nàutica catalana.

Intervenció final

He exposat les principals línies d'actuació del DARP pels propers quatre anys. Unes actuacions que s'emmarquen en l'Acord per a un Govern Catalanista i d'Esquerres. Tanmateix, estic convençut que aquest acord només representa un programa de mínims i que, més enllà dels compromisos que recull, trobarem els consensos necessaris per avançar eficaçment vers una agricultura, una ramaderia i una pesca més competitives i lligades al territori.

No he entrat a examinar cadascun dels sectors, com el porcí, el vi, etc. perquè he considerat que avui es tractava de definir les grans línies d'actuació del DARP. En properes sessions tindrem ocasió de ser més exhaustius amb qüestions més específiques que afectin a aquests sectors.

Volem que el DARP sigui el departament del Medi Rural perquè creiem en la funció productiva però també en la social, cultural i territorial que el món rural du a terme. Tenir pagesos, tenir ramaders i pescadors és important per a mi, és important per a la nació. Per això estaré al costat del sector. Concertaré amb ell les polítiques del departament. Mantindrè un diàleg fluid amb els seus protagonistes. El meu objectiu és retornar al món rural i a la seva gent el prestigi que es mereixen perquè exerceixen una funció estratègica pel nostre país: la protecció de l'espai agrari, la creació de paisatge i la seva conservació.